

پایداری تیر روی تکیه‌گاههای ارجاعی منظم تحت بار محوری فشاری

نوشته :

مهندس محمد تقی محمدی توجائی و مهندس محمد رضا مختار زاده دهقان

۱ - خلاصه :

این مقاله به بررسی یکی از موارد استعمال حل بروش تفاوت‌های محدود در مجموعه‌های منظم ساختمانی منظور گردیده است، که شامل تجزیه و تحلیل پایداری و محاسبه بار بحرانی تیر روی تکیه‌گاههای ارجاعی منظم تحت بار محوری فشاری می‌باشد. برای حل این مجموعه، ابتداء از معادلات شیب و تغییر مکان که برای تیر تحت بار محوری فشاری نوشته می‌شوند، استفاده می‌شود و سپس با استفاده از تعادل تکیه‌گاهها و عوامل جابجایی تفاوت‌های محدود، در رابطه بین شیب و تغییر مکان یک تکیه‌گاه غیر مشخص (x)، بدست می‌آید. با معرفی بسط‌های سینوسی و کسینوسی برای تغییر مکان و شیب، که شرایط سرحدی را ارضاء نمایند و حل دو رابطه بدست آمده، معادله‌ای برای محاسبه بار بحرانی کمانش، بر حسب سختی تکیه‌گاهها و تعداد آنها بدست می‌آید. ضمناً به نظر استفاده از معادله فوق که مقدار بار بحرانی کمانش را بدست میدهد، منع‌نی نمایش تغییرات بار بحرانی بر حسب تغییرات سختی تکیه‌گاهها برای تیر روی یک، دو و سه تکیه‌گاه ارجاعی منظم رسم شده است.

۲ - مقدمه :

اغلب در بررسی و تجزیه و تحلیل ساختمانها و در طرح قطعات اسکلت‌های فلزی، مسئله کمانش و ناپایداری اعضاء مختلف، بشکل‌های متفاوت پیش می‌آید، از آنجا که درجه اطمینان و کارکرد یک ساختمان به پایداری اعضاء تشکیل دهنده آن بستگی دارد، توجه به مسئله کمانش و ناپایداری کمال اهمیت را داراست. عامل ایجاد کمانش یک عضو و یا یک موضع از یک عضو تأثیر نیروهای محوری فشاری بر آن

عضو و یا موضع میباشد، بطوریکه ناپایداری یک ساختمان و یا یک عضو، هنگامی بوقوع میبینند که مقاومت آن در مقابل عوامل خارجی از بین بود و یا بعبارت دیگر، سختی آن صفر گردد.

بسیار پیش میآید که یک عضو از یک ساختمان در نقاطی از طول خود با عضای دیگر تکیه و اتصال دارد و عمل کرد این عضوهای جدید همانند تأثیر تکیه گاههای با سختی های متفاوت میباشند. بسته به نحوه کار کرد این عضو ویا تکیه گاهها بر روی عضواصلی، نوع تکیه گاه فرق میکند، بطوریکه در مواردی میتوان آنها را صلب، ارتقایی با سختی وغیرخطی، از نوع فشاری یا پیچشی در نظر گرفت ولی از آنجائیکه بیشتر ساختمانها، به ویژه ساختمانهای فلزی کلاً و بادرقسمتهای متعدد بصورت منظم ساخته میشوند، اغلب نوع و نحوه عمل این تکیه گاهها یکسان میباشد.

تیر روی تکیه گاههای ارتقایی با ضریب سختی خطی نیز یکی از این مجموعه های منظم میباشد که بررسی پایداری آن تحت بار محوری فشاری میتواند برای تجزیه و تحلیل مجموعه های دیگر ساختمانی که قابل تبدیل به تیر روی تکیه گاههای ارتقایی منظم باشد مفید واقع شود. کوششهای زیادی برای حل این نوع مسئله شده است و در این سورد راحله ها و روشهای متعدد با دقت های متفاوت ارائه گردیده است. ولی این راه حلها یا در موارد خاص و یا برای تعداد معینی تکیه گاه صادق میباشند.

در این مقاله راه حلی ارائه میگردد که مبنای آن براساس روش تفاوت های محدود است و برخلاف تئوریهای موجود، که افزایش تعداد تکیه گاههای بین دو تکیه گاه ابتدائی و انتهائی، موجب بوجود آمدن اشکالاتی در حل آن میگردد، راه حل ارائه شده مشکلاتی از این قبیل را در بر نداشته و مقدار عملیاتی که با افزایش تعداد تکیه گاهها اضافه میگردد کم و احتیاج به همان معلومات اولیه است بطوریکه اصل و مبنای محاسبه رابطه نهائی بار بحرانی برای کمانتش تیر، مستقل از تعداد تکیه گاهها است.

۳ - تجزیه و تحلیل :

۱ - ۳ روش حل بطریق تفاوت های محدود.

مشخصات مجموعه مورد بررسی مطابق شکل و شرایط زیر میباشد:

شکل ۱ - تیر روی تکیه گاههای ارتقایی منظم تحت بار محوری فشاری

الف - طول کل تیر برابر ۱ میباشد.

ب - مجموعه از $1 + n$ تکیه گاه تشکیل شده است که دو تکیه گاه ابتدائی و انتهائی در حالت خاص از نوع مفصلی ساده و بقیه دارای خاصیت ارتجاعی میباشند.

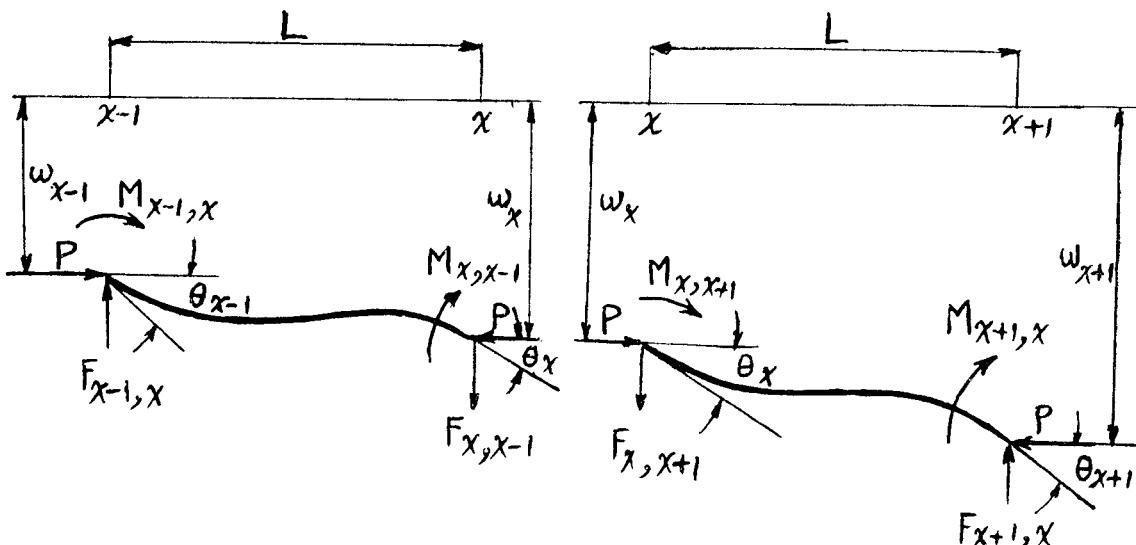
پ - فاصله بین دو تکیه گاه متواالی برابر L میباشد.

ت - سختی تکیه گاههای ارتجاعی، یکسان و از نوع خطی و برابر K میباشد.

ث - صلیب خمی EI در تمام طول تیر یکسان است.

ج - مجموعه تحت دونیروی محوری فشاری بمقدار P در تکیه گاههای ابتدائی و انتهائی قرار دارد.

بطوریکه در شکل (۱) مشهود است امکان کمانش در طرفین تیر وجود دارد. برای بررسی پایداری و محاسبه بار بحرانی مجموعه بالا بر حسب مشخصات آن، سه تکیه گاه متواالی و غیرمشخص ($x-1$ ، x ، $x+1$) از تیر را در نظر میگیریم. شکل (۲)، تغییر شکلها و نیروهای مشبت در این سه تکیه گاه را نشان میدهد.

شکل ۲ - مبنای تغییر شکلها و نیروهای مشبت

معادلات زیر رابطه بین شیب و تغییر مکان، با لنگرهای خمی موجود در سه تکیه گاه ($x-1$ ، x و $x+1$) را هنگامیکه تیر تحت بار محوری قرار گرفته باشد، نشان میدهند.

$$M_{x-1,x} = \frac{EI}{L} \left[s\theta_{x-1} + c\theta_x - \frac{t}{L} (\omega_x - \omega_{x-1}) \right] \quad (1)$$

$$M_{x,x-1} = \frac{EI}{L} \left[s\theta_x + c\theta_{x-1} - \frac{t}{L} (\omega_x - \omega_{x-1}) \right] \quad (2)$$

$$M_{x,x+1} = \frac{EI}{L} \left[s\theta_x + c\theta_{x+1} - \frac{t}{L} (\omega_{x+1} - \omega_x) \right] \quad (3)$$

$$M_{x+1,x} = \frac{EI}{L} \left[s\theta_{x+1} + c\theta_x - \frac{t}{L} (\omega_{x+1} - \omega_x) \right] \quad (4)$$

ونیروهای برشی در طرفین تکیه گاه (x)، با توجه به معادلات فوق و برقراری تعادل لنگرخمشی در تکیه گاههای (x+1) و (x-1)، بصورت زیر نوشته میشوند:

$$F_{x,x-1} = - \frac{EI}{L} \left[t\theta_x + t\theta_{x-1} - \frac{m}{L} (\omega_x - \omega_{x-1}) \right] \quad (5)$$

$$F_{x,x+1} = \frac{EI}{L} \left[t\theta_x + t\theta_{x+1} - \frac{m}{L} (\omega_{x+1} - \omega_x) \right] \quad (6)$$

که S ، C ، m و t در معادلات بصورت زیر تعریف میشوند.

$$s = a \frac{\sin\alpha - \cos\alpha}{\gamma(1 - \cos\alpha) - \sin\alpha} \quad (7)$$

$$c = a \frac{\alpha - \sin\alpha}{\gamma(1 - \cos\alpha) - a\sin\alpha} \quad (8)$$

$$t = a^r \frac{1 - \cos\alpha}{\gamma(1 - \cos\alpha) - a\sin\alpha} \quad (9)$$

$$m = a^r \frac{\sin\alpha}{\gamma(1 - \cos\alpha) - a\sin\alpha} \quad (10)$$

که در آنها:

$$a = \frac{\pi}{n} \sqrt{\rho} \quad (11)$$

$$\rho = \frac{P}{P_e} \quad (12)$$

$$P_e = \frac{\pi r EI}{l^r} \quad (بار اویلر) \quad (13)$$

سیبازند. لازم بذکر است هنگامی که نیروی محوری فشاری P صفر باشد، s ، c ، t و m دارای مقادیر زیر هستند:

$$s = 4, \quad c = 2, \quad t = 6, \quad m = 12$$

که در این صورت معادلات از (1) تا (4) به معادلات ساده سعمولی برای تغییر شکل یک تبدیل میگردند. تعادل تکیه گاه (x) از نظر لنگر خمشی و نیروی برشی بصورت زیر است:

$$M_{x,x-1} + M_{x,x+1} = 0 \quad (14)$$

$$F_{x,x-1} + F_{x,x+1} + K\omega = 0 \quad (15)$$

با جایگزینی معادلات (۲) و (۳) در رابطه تعادل (۱۴) و معادلات (۵) و (۶) در رابطه تعادل (۱۵) دو رابطه زیر بدست می‌آیند:

$$\frac{EI}{L} \left[2s\theta_x + c(\theta_{x-1} + \theta_{x+1}) - \frac{t}{L} (\omega_{x+1} - \omega_{x-1}) \right] = 0 \quad (16)$$

$$\frac{EI}{L^r} \left[t(\theta_{x+1} - \theta_{x-1}) - \frac{m}{L} (\omega_{x+1} + \omega_{x-1} - 2\omega_x) \right] + K\omega_x = 0 \quad (17)$$

حال با استفاده از عوامل جابجایی تفاوت‌های محدود که در حالت کلی بصورت زیر تعریف می‌شوند.

$$E_x^r f(x) = f(x+r)$$

دو رابطه (۱۶) و (۱۷) بصورت زیر نوشته می‌شوند:

$$[2sL^r + cL^r(E_x + E_x^{-1})]\theta_x - [tL(E_x - E_x^{-1})]\omega_x = 0 \quad (18)$$

$$[tL(E_x - E_x^{-1})]\theta_x + \left[2m - m(E_x + E_x^{-1}) + \frac{KL^r}{EI} \right] \omega_x = 0 \quad (19)$$

باید رنگ داشت که روابط فوق بدون در نظر گرفتن شرایط سرحدی بدست آمده‌اند و اصل اثرات متقابل ما کسول در روابط (۱۸) و (۱۹) صادق است.

دواین مرحله توابع شیب و تغییر مکان در محل هر تکیه گاه را بصوری سری‌های متناهی زیر تعریف می‌کنیم:

$$\theta_x = \sum_{i=0}^n B_i \cos \frac{i\pi x}{n} \quad (20)$$

$$\omega_x = \sum_{i=0}^n A_i \sin \frac{i\pi x}{n} \quad (21)$$

همان‌طوری که دیده می‌شود، انتخاب توابع فوق طوری صورت گرفته‌اند که شرایط سرحدی را ارضاء نمایند.
با جایگزینی روابط (۲۰) و (۲۱) در روابط (۱۸) و (۱۹) و با توجه به تأثیر عوامل جابجایی تفاوت‌های محدود بر روی توابع فوق، خواهیم داشت:

$$\left(\gamma s L + \gamma c L \cos \frac{i\pi}{n} \right) B_i - \left(\gamma t L \sin \frac{i\pi}{n} \right) A_i = 0 \quad (22)$$

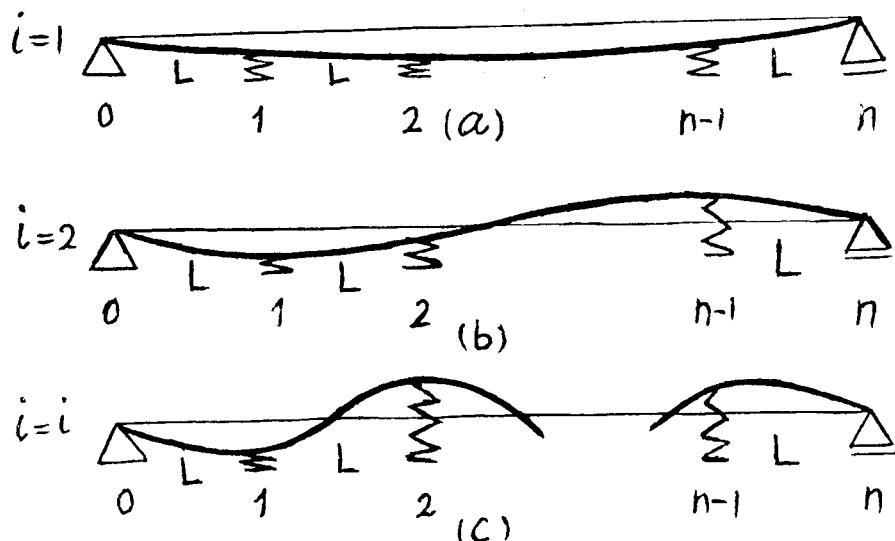
$$-\left(\gamma t L \sin \frac{i\pi}{n} \right) B_i + \left(\gamma m - \gamma m \cos \frac{i\pi}{n} + \frac{KL^r}{EI} \right) A_i = 0 \quad (23)$$

چون مقادیر شیب و تغییر مکان بوجود آمده در اثر کمانش در محل هر تکیه گاه باهم صفر نیستند و حداقل یکی از آنها دارای مقداری مخالف صفر است، بنابراین دو معادله (۲۲) و (۲۳) باید جواب داشته باشند و برای این منظور باید دو معادله صفر باشد که از آن معادله غیر جبری کمانش دستگاه بصورت زیر بدست می‌آید:

$$\left(s + c \cos \frac{i\pi}{n} \right) \left(\gamma m - \gamma m \cos \frac{i\pi}{n} + \frac{KL^r}{EI} \right) - \gamma t \sin \frac{i\pi}{n} = 0 \quad (24)$$

برای یک تیر با مشخصات معین که روی (۱-n) تکیه گاه ارجاعی بسختی K قرار گرفته است، از معادله (۴) بازاء (۱-n), i=1, 2, ..., (n-1) مقدار برای α با روش تقریب و خطأ و درنتیجه (۱-n) مقدار برای ρ بدست می‌آید که کوچکترین مقدار آن، بار بحرانی کمانش P_{cr} را بدست میدهد و مقدار منتظر، برای P_{cr} ، شکل کمانش تیر ویا بعبارت دیگر نحوه کمانش تیر را مشخص می‌کند. در اینجا باید مذکور شد که بازاء $n > i$ ریشه‌های معادله (۴) تکراری گشته و نتایج قبلی را بدست خواهند داد. همانطور که در روابط (۲.۰) ذکر شد، تغییر مکان در محل هر تکیه گاه توسط یک سری سینوسی بیان گردیده است که بسط آن بصورت زیر است:

$$\omega_x = A_1 \sin \frac{\pi x}{n} + A_2 \sin \frac{2\pi x}{n} + \dots + A_{n-1} \sin \frac{(n-1)\pi x}{n} \quad (25)$$

شکل ۳ - a، b و c) - نحوه کمانش تیرسنونی

هر کدام از جمله های رابطه (۲۵) معرف یک نحوه کمانش بازاء یک مقدار α میباشد که شکل آنها در بالا نشان داده شده است که طول موج منحنی شکل تیر در مورد نحوه α ام برابر $\frac{1}{\alpha}$ میباشد. توجه آنکه برای تعیین تغییر مکان در محل تکیه گاه، مثلاً x ام، قاعده تا میباشد مقادیر تمام جملات رابطه (۲۵) را بازاء مقدار x تعیین و با یکدیگر جمع نمود، ولی همانطور که ذکر شد، معادله (۴) برای یک مقدار سختی K و بار بحرانی کمانش مربوطه، فقط بازاء یک مقدار α صدق میکند، بنابراین از جملات موجود در رابطه (۲۵)، فقط یک جمله وجود دارد که معرف کمانش تیر است و فقط بیک نحوه کمانش مربوط میگردد. بعبارت دیگر بازاء مشخصات معینی از تیر، برای سختی های مختلف تکیه گاه ارجاعی، ممکن است کمانش در چند نحوه مختلف انجام گیرد (به منحنی های ضمیمه شده در انتهای مقاله مراجعه شود).

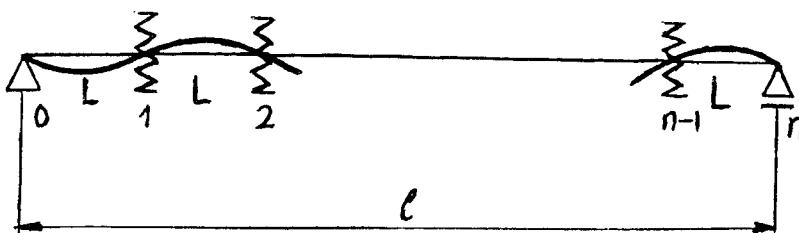
۳ - ۲ - بحث در مورد K :

هنگامیکه $K=0$ باشد، یعنی هیچ نوع تکیه گاهی بین دو تکیه گاه ابتدائی و انتهائی وجود نداشته باشد از معادله (۴) بازاء $i=1$ ، جواب $\alpha = p$ بدست میآید و شکل تیر از رابطه زیر نتیجه میشود:

$$\omega = A_1 \sin \frac{\pi x}{n} = A_1 \sin \frac{\pi x}{l} \quad (26)$$

که (x) نمایش یک عدد صحیح برابر $\left(\frac{x}{l}\right)$ است، که x فاصله طولی یک نقطه را از تکیه گاه ابتدائی نشان میدهد. چنانکه ملاحظه میشود، رابطه کمانش بدست آمده همان رابطه ساده کمانش یک تیر روی دو تکیه گاه مفصلی ساده در دو انتهای میباشد.

هنگامیکه $K=\infty$ گردد، سواله کمانش تیر روی تکیه گاه های ارجاعی منظم، به کمانش تیر روی چندین تکیه گاه صلب منظم تبدیل میشود، ولی یک نکته مهم، که از معادله (۴) نتیجه میشود وجود دارد که معرف این حقیقت است که برای عمل کرد تیر، همانند تیر روی تکیه گاه های صلب، احتیاجی به سختی بینهایت برای تکیه گاه های ارجاعی نیست و همیشه بازاء یک مقدار از سختی تکیه گاه (برای تعداد تکیه گاه های معین و برای تیر مشخص) حالت نهائی کمانش مطابق شکل (۴) میباشد، که تکیه گاه های ارجاعی همانند تکیه گاه صلب عمل میکنند.

شکل ۴ - نحوه کمانش تیرستونی متناظر «کمانش» سختی می نیعم معادل نحوه نهائی

بنابراین برای اینکه نحوه کمانش تیر مطابق شکل (ع) باشد، خواهیم داشت:

$$P = n^r P_e \Rightarrow \rho = n^r \Rightarrow a = \pi \Rightarrow s = \frac{\pi}{4}, \quad c = \frac{\pi}{4}, \quad t = \frac{\pi}{4}$$

$$m = 0$$

معادله (۲۶) را میتوان بصورت زیر خلاصه کرد:

$$\left(2sm + \frac{\pi}{n^r} s \frac{Kl}{P_e} - 2t \right) + \left(-2sm + 2cm + \frac{\pi}{n^r} c \frac{Kl}{P_e} \right) \cos \frac{i\pi}{n} + (-2mc + 2t) \cos^r \frac{i\pi}{n} = 0 \quad (27)$$

با جایگزینی مقادیر s, c, t, m در معادله (۲۷) بیشترین مقدار $\frac{Kl}{P_e}$ برای نحوه کمانش بازاء در معادله (۲۷) بیشترین مقدار $\frac{Kl}{P_e}$ برای کمانش تیر مطابق شکل (ع) بصورت زیر بدست میآید:

$$\frac{Kl}{P_e} = n^r \sin^r \left(\frac{n-1}{2n} \right) \pi \quad (28)$$

بازاء $i = n$ از معادله (۲۷) خواهیم داشت:

$$(s - c) \left(4m + \frac{\pi}{n^r} \frac{Kl}{P_e} \right) = 0 \quad (29)$$

از معادله (۲۹) نتیجه میشود که بازاء کلیه مقادیر $\frac{Kl}{P_e}$ ، مقدار $P = n^r P_e$ بدست میآید. بنابراین با توجه به معادله (۲۷) نتیجه میشود که با افزایش $\frac{Kl}{P_e}$ از مقدار بدست آمده توسط رابطه (۲۸)، مقدار $P > n^r P_e$ میباشد و ثابت بازیماند و نحوه کمانش تیر نیز با افزایش سختی تکیه گاهها بازاء $i = n$ میباشد. این مقدار K را که برای تیر مشخص با تکیه گاههای معین بدست میآید به $K_{\min} = \lim_{\infty} K$ نشان داده و «سختی می‌نیعم» معادل نحوه نهائی کمانش «منامیم» در این صورت با توجه به رابطه (۲۸) خواهیم داشت:

$$K_{\min} = \frac{n^r P}{\xi l} \quad (30)$$

در آن $P = n^r P_e$ و ξ که یک مقدار عددی است از رابطه زیر بدست میآید:

$$\xi = \frac{1}{4} \sin^r \left(\frac{n-1}{2n} \right) \pi \quad (31)$$

حد ئی و تقتیسیت که تعداد دهانه ها یعنی n بسمت بینهایت میل کند که در این صورت خواهیم داشت :

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \xi = 0.25 \quad (22)$$

بنابراین زمانی که تعداد تکیه گاههای ارجاعی افزایش یابد میتوان برای تعیین $\min \left(\frac{Kl}{P_e} \right)_{\infty}$ که از فرمول (۲۸) بدست میآید، بطور تقریب از فرمول زیر بدست آورد :

$$\left(\frac{Kl}{P_e} \right)_{\infty}^{\min} \approx n^r \quad (23)$$

که تنها به تعداد تکیه گاهها بستگی دارد.

برای فهم بیشتر مطالب فوق، منحنی نمایش تغییرات $\frac{P_{cr}}{P_e}$ بر حسب تغییرات $\frac{Kl}{P_e}$ برای $n=2, 3, 4$ ، با استفاده از معادله (۲۷) در انتهای مقاله ضمیمه شده است. نحوه کمانش که بازه سختی تکیه گاهها تغییر میکند نیز در منحنیها نشان داده شده است.

۳ - نتیجه :

در این مقاله نشان داده شد که میتوان با استفاده از روش تفاوت‌های محدود و سریهای مثلثاتی، مسئله تعیین بار بحرانی کمانش مربوط به تیر روی تکیه گاههای ارجاعی منظم را که تعداد تکیه گاههای آن بتواند دلخواه انتخاب شود، حل نمود و معادله کلی برای محاسبه بار بحرانی کمانش، بر حسب تعداد و مقدار سختی تکیه گاهها بدست آورد. برتری این راه حل از نقطه نظر تسريع محاسبات و دقت در جوابهای بدست آمده میباشد، بطوریکه میتوان با استفاده از ماشین های محاسب، تغییرات بار بحرانی را بر حسب تغییرات سختی تکیه گاهها برای هر تعداد تکیه گاه، تنها بکمک یک معادله کلی باسانی رسم نمود و نحوه های مختلف کمانش را که بر حسب سختی تکیه گاهها تغییر میکند، تعیین نمود و مقدار می نیم سختی تکیه گاهها را که موجب میگردد تا تکیه گاههای ارجاعی همانند تکیه گاههای صلب عمل کنند، بوسیله فرمولی بدست آورد. حال آنکه چنین سرعت عمل و دقیقی بوسیله روش های کلاسیک، پویشه موقعی که تعداد تکیه گاههای ارجاعی افزایش یابند، مشاهده نمیشود. بطوریکه از منحنی های رسم شده نتیجه میشود، میتوان بوسیله آنها مقدار سختی تکیه گاهها را که باعث تغییر نحوه کمانش میشود و مقدار بار بحرانی کمانش را بر حسب مشخصات معینی از تیر و تکیه گاهها بدست آورد.

ضمیمه

نشانه‌ها :

P - نیروی محوری فشاری دترستونی

n - عامل معرف تعداد تکیه گاهها (عدد صحیح)

L - فاصله بین دو تکیه گاه متوالی یا دهانه

l - طول کل تیرستونی

K - ضریب سختی تکیه گاه ارتیجاعی

x - عامل متغیر و معرف شماره تکیه گاهها (عدد صحیح)

ω - تغییر مکان قائم تکیه گاه

θ - شیب تکیه گاه

F_i - نیروی برشی در تکیه گاه i نسبت به تکیه گاه j

$M_{i,j}$ - لنگر خمشی در تکیه گاه i نسبت به تکیه گاه j

s, c, m, t - ضرایب پایداری

ρ - نسبت بار محوری فشاری به بار اویلر

P_e - بار اویلر

E_x, E_x^{-1} - عوامل جابجائی تفاوت‌های محدود

i - اندیس متغیر در توابع مختلف (عدد صحیح)

B_i - دامنه توابع مثلثاتی در رابطه شیب

A_i - دامنه توابع مثلثاتی در رابطه تغییر مکان

P_{cr} - بار بحرانی کمانش

$K_{\min_{\infty}}$ - ضریب سختی می‌نیم معادل نیوه نهائی کمانش

η ضریب عددی

فهرست مراجع

1 – S. P. Timoshenko

Theory of Elastic Stability.

Mc. Graw-Hill Book Company INC.

2 – F. Bleich

Buckling Strength of Metal Structures.

Mc. Graw-Hill Book Company INC.

3 – Horne and Merchant (1965)

The Stability of Frames Pergamon Press Oxford.

ح - محمد رضا مختار زاده دهقان و محمد تقی محمدی توچانی

استاتیک و پایداری استوانه های مشبک

پژوهه سال آخر مهندسی در دانشکده مکانیک دانشگاه آریامهر

تیرماه ۹۳۴

پیامگاری

مقاله فوق چکیده قسمتی از پژوهه تحقیقاتی سال آخر مهندسی نویسنده گان میباشد که در دانشکده مهندسی مکانیک دانشگاه صنعتی آریامهر ، تحت نظرارت آفای دکتر مارکار گریگوریان انجام و مورد قبول واقع شده است . بدین وسیله از راهنماییهای ایشان قدردانی میشود .

